

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår referanse: 23/04734-1
Arkivkode:
Saksbehandler: Anne Johanne Enger/Daniel Rees
Deres referanse:
Dato: 01.12.2023

Invitasjon til felles prosjekt for å samordne offentlig betalt bestillingstransport i Norge

Bakgrunn og formål

Bakgrunnen for dette er at Jernbanedirektoratet i sitt prioriteringsoppdrag for ny Nasjonal transportplan skriver at «samordning av offentlig betalt bestillingstransport i form av Pasientreiser, tilrettelagt transport, kommunale serviceruter, ordinær bestillingstransport etc., vil gi bedre tilbud for pengene». Vi deler Jernbanedirektoratets analyse fullt ut og mener det er svært viktig å samordne disse tjenestene.

På vegne av KS og Kollektivtrafikkforeningen inviterer vi regjeringen til dialog om felles prosjekt for å samordne offentlig betalt bestillingstransport i Norge.

Dagens situasjon

«Bestillingstransport» omfatter offentlig betalte transporttjenester som i dag leveres av ulike aktører. Pasientreiser HF og de lokale pasientreisekontorene i helseforetakene har ansvar for pasienttransport, fylkeskommunene og/eller deres kollektivselskap har ansvar for tilrettelagt transport, skole- og bestillingstransport. I tillegg tilbyr kommuner bestillingstransport hvor mesteparten av disse transporttjenestene leveres med drosje.

Offentlig bestillingstransport har årlige transportkostnader på ca. 5 milliarder kroner, og det forventes at etterspørselen etter bestillingstransport for aldersgruppen 67+ vil øke betydelig i årene framover. Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivninger viser en forventet vekst på rundt 8,5% frem mot 2040 og prognoser tilsier at aldersgruppen 67+ år vil øke med nesten 50%. I 2017 hadde denne gruppen om lag fem ganger så høyt forbruk av reiser med rekvisisjon per innbygger enn snittet. I tillegg forventer vi økt mobilitetsbehov for grupper med særlige behov.

Det er ønskelig å øke kvaliteten på tjenestene, begrense den forventede kostnadsveksten til aktørene, og få mer mobilitet igjen for offentlige midler. Slik vi ser det kan det kun oppnås ved en betydelig grad av samordning av offentlig betalt bestillingstransport. Dette bør også sees i sammenheng med utviklingen i resten av kollektivtilbudet. Der ser vi en økende etterspørsel av bestillingstransport og dør-til-dør tjenester, spesielt i distriktsområder der kundegrunnlaget for tunge, faste busslinjer er for lite.

Samarbeid om bestillingstransport på tvers av offentlige aktører underbygges av nasjonale føringer fra statsbudsjettet, Nasjonal transportplan og Nasjonal helse- og sykehusplan.

Felles utfordringer og målbilde

Til tross for gode intensjoner og ønsker om samarbeid, er ikke bestillingstransporten i dag koordinert mellom aktørene. Dette til tross for at alle transporttjenestene kjøpes i samme marked. Dagens regelverk vanskeliggjør felles anbud om det ikke etableres et offentlig-offentlig samarbeid eller et felles aksjeselskap. I en silobasert organisering motiveres ikke de offentlige aktørene av å samarbeide, men heller konkurrere når leverandørmarked, særlig i en del distriktskommuner er begrenset.

Dette medfører igjen dårligere kapasitetsutnyttelse og er hverken økonomisk eller miljømessig bærekraftig i en tid hvor det offentlige ser ut til å få strammere økonomiske rammer. Dette betyr også at aktørene mangler felles teknologi/system for å optimalisere turene hver for seg og samlet, og aktørene har heller ikke felles kvalitetskrav til leverandørene.

Vi oppfatter et felles ønske på tvers av aktørene om å samordne og koordinere offentlig betalt bestillingstransport. Formålet må være å forbedre kvaliteten på tjenesten, og gjøre den mer økonomisk og miljømessig bærekraftig. Vi ønsker å bedre tilbudet, utvikle markedet for transporttjenester særlig i distriktene, og gjøre det enklere, mer fleksibelt og tryggere å reise med offentlig betalt bestillingstransport.

Sammen forvalter aktørene offentlige felleskapsbetalte ressurser. Et sentralt formål med prosjektet er å skape varig endring i form av bedre utnyttelse av samfunnets ressurser i felleskap, enn det aktørene er i stand til hver for seg. Det er samtidig viktig at prosjektet kartlegger og tar høyde for forskjeller i nåsituasjonen mellom fylker og helseforetak.

Det er gjennomført flere utredninger for å avdekke mulighetsrommet for samordning av felles bestillingstransport, og det er opparbeidet betydelig erfaring på hva som skal til for å lykkes og hvor barrierene oppstår. Danmark og Sverige har allerede innført felles bestillingstransport på tvers av aktørene i enkelte områder.

Initiativene som så langt er gjennomført i Norge viser at samordning kan gi gevinster både for brukerne og aktørene. Utfordringene med disse initiativene er at de er isolert til sin geografi og at aktørene må forholde seg til tre ulike departement. Pasientreiser HF som et felleseid helseforetak med nasjonale oppgaver har signalisert at det er helt sentralt å se på dette i en nasjonal kontekst. Pasientreiser HF har i sitt vedtatte målbilde klare føringer for å arbeide med nasjonal koordinering av offentlig bestillingstransport.

Vår invitasjon til departementene

Vi ønsker å få til et samarbeid knyttet til digital samordning i ett felles system, som vil bidra til høyere kvalitet for brukerne og lavere kostnadsvekst for det offentlige. Det vil gi en fremtidsrettet løsning. Samtidig har vi erfart utfordringer med å løse dette lokalt på tvers av ulike offentlige siloer.

Derfor henvender vi oss til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), Samferdselsdepartementet (SD) og Kommunal – og distriktsdepartementet sammen. Vi ønsker å stå samlet om å få til en felles nasjonal løsning for å innføre et bransjeledende system innen planlegging og optimalisering av bestillingstransport, jf. også Jernbanedirektoratets innspill til ny NTP. Da denne henvendelsen berører tre departementer ber vi om at SD tar en koordinerende rolle overfor de øvrige departementene.

Vi inviterer til følgende:

1. At regjeringen tar initiativ overfor helseforetakene og Pasientreiser om et prosjekt for å samordne bestillingstransport i samarbeid med fylkeskommunene, med mål om bedre og mer kostnadseffektive løsninger i hele landet.
2. Som første steg anbefaler vi at det gjennomføres geografisk avgrensede piloter på samordning av offentlig betalt bestillingstransport som ivaretar utfordringer både i storby og distrikt. Flere fylkeskommuner har jobbet aktivt med problemstillingen og er klare til å starte opp et prosjekt på relativt kort varsel.

Vi ber om et møte for å utdype prosjektet og ser frem til en konstruktiv dialog videre.

Med hilsen

Tron Bamrud

Leder av fylkeskommunekollegiet/fylkeskommunedirektør Innlandet

Siv Wiken

Styreleder i Kollektivtraffikkforeningen/administrerende direktør

Agder Kollektivtrafikk AS

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Mottakere:

Helse- og omsorgsdepartementet - HOD

Kommunal- og distriktsdepartementet

Samferdselsdepartementet - SD

Kopi:

Pasientreiser HF